

Snorre: Heimskringla

Bogen

Heimskringla edr Noregs Konunga-Sögur af Snorra Sturlusyni. København 1777-1826. Tre bind.

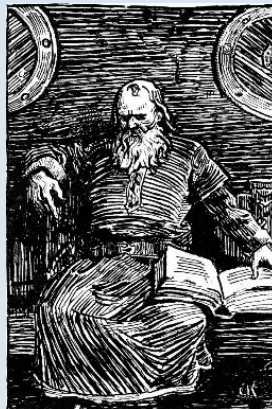
Den noget kringlede titel betyder noget i retning af **Snorre Sturlusons Norske Kongers Historie**.

Sproget er islandsk, fordi det islandske sprog – også i dag – er det sprog, der ligger tættest op af hvad man talte og skrev på den tid, bogens handling foregår i: Vikingetiden. Og selvfølgelig også, fordi handlingen faktisk foregår på Island i vikingetiden.

Værket er en af hovedkilderne til udforskningen af **den nordiske fælleskultur**. Scenen er sat til en afgørende tid i Nordens historie: Overgangen fra hedenskab til kristendom, den tid "vi" "træder ind" i den civiliserede verden omkring 1000. Der findes et utal af eksemplarer af værket rundt om på en lang række europæiske forsknings- og universitetsbiblioteker. Desuden kan man studere det digitalt flere steder på nettet.

Umiddelbart kan man måske undre sig over, at et værk, der foregår i vikingetiden, "pludselig" udkom som det, vi har at gøre med her: En pragtudgave fra 1777. Det er der flere forklaringer på: Den vigtigste er, at 1700-tallets oplysningstid også førte til en mere videnskabelig interesse for de gamle **oldnordiske tekster** i originaludgave. I senmiddelalderen var mange af disse tekster gået i glemmebogen som noget "mindreværdigt" og "barbarisk", men i renæssancen vakttes interessen på ny. Når udgivelsen fandt sted i København, selv om bogen mest handler om Norge og Island, er forklaringen den enkle, at København stadigvæk i 1777 var hovedstad i det rige, der frem til 1814 også omfattede Norge og indtil 1918 Island.

Forfatteren

Snorri Sturluson (1179-1241, normalt blot benævnt "Snorre") var islænding af fødsel. Han var aktiv på en lang række områder: Slægtshøvding, historiker, politiker, forfatter. Angiveligt skal han have kunnet alle Islands love udenad og var derfor en såkaldt "lovsiger". Gennem det meste af sit liv var han selv part i de politiske kampe i sit land – kampe, der nåede deres foreløbige kulmination i 1262, da den norske konge lagde Island ind under Norge. Det skete ganske vist længe efter **Snorres** død. Men selv om han to gange havde opholdt sig i Norge, havde han hele vejen igennem indædt modarbejdet norsk dominans i hele Nordatlanten. **Snorre** endte sine dage, da han blev dræbt af et øksehug – man mener, at det skete på den norske konges bud.

Snorres største indsats var at han indsamlede al viden om den **norsk-islandske digtekunst, mytologi og historie**. Størstedelen indgik i de såkaldte norrøne sagaer, der for en stor dels vedkommende aldrig tidligere var blevet nedskrevet.

Den første beretning hedder **Olav den Helliges Saga** i **Heimskringla**, der handler om Norges overgang til kristendommen i 990'erne. Ligesom den omtrent samtidige danske historieskriver **Saxo** var **Snorre** dog mere digter end objektiv historiker.

Baggrunden

Bladrer man i værket, ses det tydeligt, at **det sproglige, tekstkritiske aspekt** har hovedvægten. Side op og side ned ses den originale oldnordiske tekst stillet op over for teksten i et mere moderne sprog, så de lærde kunne studere interessante ligheder og forskelle og de særlige kommentarer ved siden af, der naturligvis alle er skrevet på det lærde sprog, latin.

Bogen repræsenterer et af de tidligste og vægtigste bidrag til islandsk, norsk og dermed indirekte også dansk litteraturhistorie. **Snorres Heimskringla** (titelordet betyder "verdens ring") er en samling af de berømte sagaer, hvor vi hører om det, folk ofte forbinder med ægte vikinger: Drabelige kampe og slægtsfejder. Store høvdingeskikkelser og konger, der drog på vikingefærd – d.v.s. sejlede ud med deres flåder af vikingeskibe – for at erobre nyt land og gøre rigt bytte – det, islændingene kaldte "**landnam**". Et samfund, hvor lov og ret var afhængig af loyalitet til høvding og konge, og hvor plyndring og vold hørte til dagens uorden.

Passer sådan et billede? I hvert fald er det dét, der fremgår af **sagaerne**, den store skat af episke prosafortællinger nedskrevet mellem ca. 1170 og 1400, bl.a. af folk som **Snorre**. Men ikke alt er sagn og digt. Faktisk bygger meget i sagaerne også på konkrete historiske begivenheder, der også kan bekræftes i andre kilder.

Der er ingen tvivl om, at når værket står på skolen den dag i dag, er det først og fremmest fordi det oldnordiske sprog og den fællesnordiske historie i vikingetiden udgjorde et **grundelement i opbygningen af en dansk identitetsfølelse og nationalitet** i 1800-tallet.